

**Unios notatserie
nr. 3/2026**

Tryggedrøftingene 2026

Erik Orskaug, spesialrådgiver i Unio

20. mai 2026

Innhold	Side
Resultat av trygdedrøftingene 2026	4
Regulering av grunnbeløpet	7
Regulering av alderspensjon	7
Regulering av minstepensjon	8
Krav og tilbud i trygdedrøftingene 2026.....	9
Vedlegg 1: Reguleringsforskriften	11
Vedlegg 2: Historien om G og utviklingen i pensjonene	13
Vedlegg 3: Trygdedrøftingsavtalen av 2022	15

Unios notatserie på www.Unio.no (utdrag)

- Nr 1 2007 Tjenestedirektivet – en oversikt
- Nr 1 2008 Unios innspill til Likelønnskommisjonen januar 2008
- Nr 6 2010 Kombinasjon arbeid og pensjon
- Nr 5 2011 Uførepensjon og skatt
- Nr 1 2012 På arbeidsgivers nåde - privat tjenstepensjon
- Nr 2 2012 Er forskning arbeid?
- Nr 5 2012 Hybriden – tjenstepensjon à la carte
- Nr 6 2012 Frontfagsmodellen – modell under press
- Nr 7 2012 Hybriden – Unios hørings svar
- Nr 1 2013 Yngre årskull og offentlig tjenstepensjon
- Nr 5 2013 Ny uførepensjon i offentlig tjenstepensjon fra 2015
- Nr 6 2013 Ny uførepensjon i privat tjenstepensjon fra 2015
- Nr 4 2014 Handelsavtaler og handel med tjenester
- Nr 6 2014 Offentlig tjenstepensjon målt mot andre tjenstepensjonsordninger
- Nr 5 2015 Produktivitet – Unios kommentarer til Produktivitetskommisjonens innstilling
- Nr 2 2016 Produktivitet II – Unios kommentarer til Produktivitetskommisjonens andre innstilling
- Nr 3 2016 Hvor høy avkastning bør det forutsettes for innskuddspensjon?
- Nr 4 2016 Regjeringen vil ikke forhandle offentlig tjenstepensjon
- Nr 7 2016 Innskuddspensjon – arbeidsgivers drøm
- Nr 8 2016 Cappelen-utvalget
- Nr 1 2020 Korona unntakstilstand
- Nr 2 2020 Finanspolitiske tiltak i forbindelse med korona-pandemien
- Nr 4 2020 Om å ta ut folketrygden ved 67 år og fortsette i jobb – virkninger av samordningsreglene
- Nr 5 2023 Pensjon for slitne arbeidstakere
- Nr 4 2024 Medlemmer og yrkesaktive i LO, Unio, YS og Akademikerne
- Nr 2 2025 2025 – Det store pensjonsåret
- Nr 3 2025 Lønnsforskjeller mellom offentlig sektor og industrien for ansatte med høyere utdanning
- Nr 6 2025 Skattetriksing og hemmelighold svekker den norske modellen
- Nr 7 2025 Skatt på lønn og pensjon – mindre enn du tror
- Nr 8 2025 Unios krav til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2026
- Nr 9 2025 Unios krav til regjeringen Støres arbeid med statsbudsjettet for 2027
- Nr 1 2026 Unios skattepakke – innspill til Skattekommisjonen
- Nr 2 2026 Unios kommentarer til Revidert budsjett 2026
- Nr 3 2026 Trygdedrøftingene 2026

Unios notatserie gir bakgrunn og kommentarer til aktuelle faglige og politiske spørsmål. Her trykker vi også Unios syn i viktige høringsaker og våre innspill i forbindelse med statsbudsjett mv.

20. mai 2026

Trygdedrøftingene 2026

Alderspensjonene øker like mye som lønningene i 2026. I år skal det tas hensyn til at trygdeoppgjøret i fjor la anslagene på både lønnsveksten og prisveksten for 2025 for lavt. Det gir en betydelig etterregulering i årets trygdeoppgjør som innebærer at alderspensjonene får en like god regulering som ramma i frontfaget. For fjerde år på rad ble reguleringsforskriften fulgt fullt ut. Regulering med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst sikrer alderspensjonistene realinntektsvekst når lønnstakerne har reallønnsvekst. Fra 1. mai reguleres alderspensjonene med 4,69 pst, mens grunnbeløpet øker med 4,91 pst, nytt grunnbeløp blir 136 549 kroner.

Regulering med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst gir kjøpekraftsforbedring

Regulering av alderspensjonene med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst var et krav fra Unio i mange år. Det tidligere reguleringsregimet med «lønnsvekst fratrasket 0,75 prosent» ga unødige store svingninger, og tapene for alderspensjonistene var store når reallønnsveksten var lav eller negativ, noe som også bidro til å svekke oppslutningen om det gamle reguleringsregimet. Trygdeoppgjøret 2026 er det fjerde året der omleggingen til et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst fullt ut får virkning for reguleringen av alderspensjonene.

Regulering med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst vil over tid sikre pensjonistene halvparten av den realinntektsveksten som arbeidstakerne har. Stortingets opprinnelige intensjon med underreguleringen er dermed ivaretatt.

For lave anslag på lønnsvekst og prisvekst i fjor gir etterregulering i år

Årets trygdeoppgjør skal ta hensyn til at det ble lagt til grunn for lave anslag på både lønnsveksten og prisveksten i 2025 i fjorårets trygdeoppgjør. Det gir samlet et tillegg i reguleringen på årsbasis på om lag 0,4 prosentpoeng i alderspensjonene. Størst var «bommen» på lønnsveksten, RNB hadde i fjor et anslag på 4,4 pst, det samme som ramma i frontfaget. SSBs lønnsstatistikk viser imidlertid at årslønnsveksten ble 4,9 pst, 0,5 prosentpoeng høyere. Videre var anslaget på prisveksten i 2025 2,8 pst, mens fasit viser at konsumprisveksten ble 3,1 pst. i fjor. Dette skal det også etterreguleres for i årets trygdeoppgjør.

Resultat av trygdedrøftingene 2026

Grunnbeløpet øker med 4,91 prosent eller 6 389 kroner til 136 549 kroner fra 1. mai 2026, og ny minstepensjon (minste pensjonsnivå) blir 293 062 kroner. Grunnbeløpet vil ha en årsvekst fra 2025 til 2026 på 4,92 pst. Løpende alderspensjonen og løpende minstepensjoner vil øke med 4,69 pst fra 1. mai. Dette er klart etter at trygdeoppgjøret ble avsluttet 20. mai 2026.

Tabell 1: Økning i grunnbeløp, minste pensjonsnivå og alderspensjon i 2026

	Økning per 1. mai 2026		Ny per 1. mai 2026	Årsvekst 2025-26
	Prosent	Kroner		
Grunnbeløp	4,91	6 389	136 549	4,92
Minste pensjonsnivå	4,69	13 129	293 062	5,10
Alderspensjon	4,69			4,37

*Minste pensjonsnivå er "minstepensjon" for de som er født i 1953 eller tidligere.

Tabell 2 viser forventet realinntektsutvikling for alderspensjonister og lønnstakere i 2026 gitt anslagene på lønnsveksten på 4,4 pst og prisveksten på 3,5 i Revidert nasjonalbudsjett 2026. Dette gir en forventet økning i realinntekten for en enslig alderspensjonist på 0,9 pst, som er det samme som gjennomsnittlig forventet reallønnsvekst for lønnstakere.

Hvorvidt anslagene for lønns- og prisvekst i Revidert nasjonalbudsjett slår til, gjenstår å se. Regjeringens lønnsanslag er likt med ramma i frontfagsoppgjøret. Prisanslaget i RNB på 3,5 pst ligger 0,3 prosentpoeng over TBUs og SSBs siste anslag på 3,2 pst, begge fra mars 2026.

Tabell 2: Anslag realinntektsvekst for lønnstakere og alderspensjonister i 2026

Forventet lønnsvekst i RNB	4,4 pst.
Forventet prisvekst i RNB	3,5 pst.
Årsvekst alderspensjonene	4,4 pst.
Forventet reallønnsvekst	0,9 pst.
Forventet realinntektsvekst for enslig alderspensjonist	0,9 pst.

Minstepensjonen målt i grunnbeløp (G)

Både andelen og antallet minstepensjonister var i 2025 på sitt laveste nivå noensinne. Minstepensjonen ble lagt om med ny opptjeningsmodell i folketrygden. De som er født i 1953 eller tidligere beholder gammel minstepensjon som nå kalles «minste pensjonsnivå». De som er født i 1963 eller seinere får ny minstepensjon som kalles «garantipensjon». De som er født 1954-1962 får en veid minsteytelse, f.eks. får 1962-kullet 9/10 etter ny modell og 1/10 etter gammel modell.

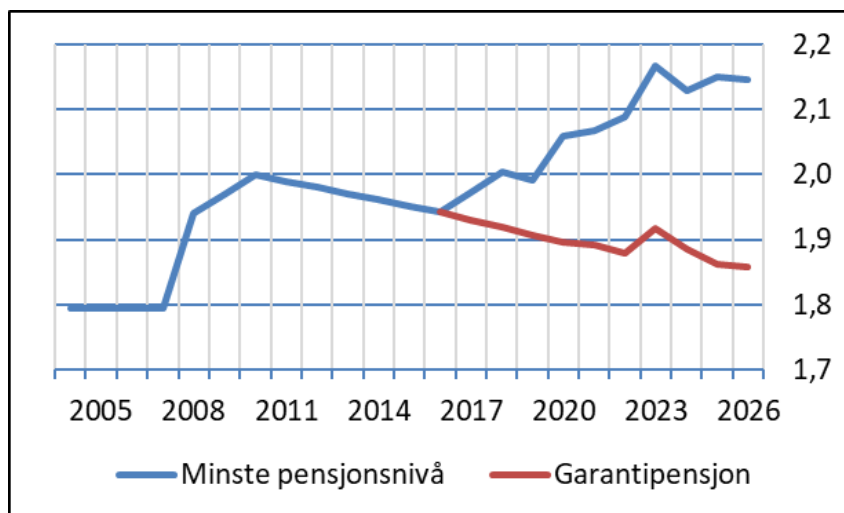
Modellene er svært forskjellige. Den gamle modellen har full avkorting av opptjent tilleggspensjon opp til nær 4 G, slik at mange med lange yrkeskarrierer, men relativt lav lønn, ikke får noe mer enn minstepensjon i folketrygden («minstepensjonsfella»). Den nye modellen gir opptjening fra første krone, men garantipensjonen avkortes med 80 pst mot opptjent inntekstpensjon slik at summen av garantipensjon og inntekstpensjon øker svakt med stigende inntekt fram til en inntekt på rundt 5 G. Etter dette inntektsnivået er garantipensjonen avkortet fullt ut, og personen vil bare motta inntekstpensjon.

I ny folketrygd gir all arbeidsinntekt, mottak av uføretrygd, AAP, dagpenger, sykepenger samt førstegangstjeneste og omsorgsarbeid opptjening av inntekstpensjon og bidrar til at samlet folketrygd blir høyere enn nivået på uavkortet garantipensjon.

Nivået på garantipensjonen ble fastsatt første gang i 2016, fordi 1954-kullet da var 62 år og kunne motta 1/10 garantipensjon som del av en minsteytelse i folketrygden. For å sammenlikne den gamle minstepensjonen med den nye garantipensjonen, må vi se hvordan disse ytelsene er regulert de siste årene. Den gamle minstepensjonen (minste pensjonsnivå) for enslige målt i antall G, gikk pga. levealdersjusteringen ned fra 2 G i 2010 til 1,94 G 1. mai 2016. Etter dette har Stortinget vedtatt suksessive økninger: Økninger på 4000 kroner 1. september i både 2016, 2017 og 2019 holdt minste pensjonsnivå på om lag 2 G i årene 2017-2020. I 2021 økte minste pensjonsnivå for enslige med 4000 kroner fra 1. mai (etterbetalt fra 1. mai 2020) og ytterligere med 5000 kroner fra 1. juli 2021. Fra 1. januar 2023 økte minste pensjonsnivå med nye 4000 kroner. Og fra 1.5.2025 ble det gitt en ekstraøkning på 6000 kroner.

De særskilte økningene i minste pensjonsnivå har kommet på toppen av reguleringene i forbindelse med trygdeoppgjørene. Etter 2019 har dette gitt en betydelig økning i minste pensjonsnivå ut over et nivå på 2 G. Fra 1. mai 2026 ligger minste pensjonsnivå på 2,15 G og målt som gjennomsnitt for 2026 blir nivået også 2,15 G. Garantipensjonen har derimot ikke hatt noen ekstraordinære økninger ut over den vanlige reguleringen. Dette har ført til en økende avstand i nivå mellom minste pensjonsnivå og garantipensjon. Etter trygdeoppgjøret i 2026 anslås garantipensjonen å ligge på 1,86 G og avstanden til minste pensjonsnivå vil være 0,29 G tilsvarende 39 275 kroner, se figur 1.

Figur 1: Minste pensjonsnivå og garantipensjon målt i antall grunnbeløp 1. mai i årene 2004-2026

Må jobbe fulltid i mange år for å få mer enn gammel minstepensjon ved 67 år

For 1963-kullet og yngre, som har ny folketrygd fullt ut, kommer all annen pensjon i tillegg til folketrygden. For å vurdere hvor god den nye garantipensjonen er, sammenliknet med den gamle minstepensjonen, kan en se på hvor mye en person født i 1963 som tar ut folketrygd ved 67 år må ha jobbet for å tjene opp samlede pensjonsrettigheter som gir en livsvarig pensjon som er høyere enn minste pensjonsnivå (gammel minstepensjon som etter 1. mai er 293.062 kr).

Svaret er om lag 8 år med en gjennomsnittlig fulltidsinntekt på 6 G. Det vil være om lag samme krav i privat sektor med AFP og en god tjenstepensjon.

Krav til lønnsinntekt for å ta ut alderspensjon fra 62 år

Stortingets ekstraordinære økninger i minstepensjonen (minste pensjonsnivå) har ikke fulgt intensjonen med Pensjonsreformen. Ifølge denne skulle også minstepensjonister vente med å ta ut pensjon etter 67 år om de ønsket å opprettholde en «like god» pensjon. I 2050 skulle minstepensjonen ifølge pensjonsreformen, hvis den fortsatt kunne tas ut ved 67 år, være nede i 1,6 G. Alternativt måtte minstepensjonisten for å få en like god pensjon som i dag, vente med å ta ut pensjonen på samme måte som arbeidstakerne.

Med pensjonsavtalen på Stortinget fra februar 2024, vil alle aldersgrenser i folketrygden øke med økende levealder. Det vil også gjelde for minstepensjonen slik at de som er født i 1973 f.eks. ikke vil kunne ta ut minsteytelsen før 68 år (så sant de ikke har nok opptjening til å gjøre det tidligere, se under). Regelverket er ennå ikke vedtatt av Stortinget.

Økt minstepensjon har tatt fra titalls tusen arbeidstakere mulighetene til å ta ut pensjon fra 62 år. En som jobber i en AFP-virksomhet og er født i 1963 (62 år i 2025) måtte f.eks. ha jobbet i 40 år fra han eller hun er 22 år med en årlig inntekt på 322.000 kroner for å kunne ta ut alderspensjon ved 62 år. Jobber du i en virksomhet som ikke har AFP, er det tilsvarende inntektskravet 684.000 kroner. Øker du alderen for yrkesstart fra 22 til 27 år, øker kravet til årlig inntekt for å gå av ved fylte 62 år med om lag 14 prosent for de som er født i 1963 og omfattet av AFP.

Tabell 3: Krav til lønnsinntekt fra 22 år for å ta ut 100 pst. alderspensjon med og uten privat AFP ved 62-64 år, 2025-kroner

Alder	Virksomhet med AFP		Virksomhet uten AFP	
	1963	1967	1963	1967
62	337 000	322 000	684 000	664 000
63	261 000	249 000	533 000	513 000
64	192 000	183 000	386 000	373 000

Kilde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

I offentlig sektor, som har livsvarig AFP for 1963-kullet fra 2025, var kravet for uttak ved 62 år noe lavere (322.000 kr), forskjellen forklares med tonivåuttaket i privat AFP.

Regulering av grunnbeløpet

Det er enighet mellom regjeringen og organisasjonene om reguleringen av grunnbeløpet. Til grunn for reguleringen av grunnbeløpet har vi et anslag på årets lønnsvekst på 4,4 pst og et avvik på 0,5 pst fra 2025. Samlet årslønnsvekst (SL) som skal ligge til grunn for reguleringen av grunnbeløpet blir da:

$$SL = [(1+0,044) * (1+0,005) - 1] \times 100 = 4,92 \text{ pst}$$

Det er enighet om at grunnbeløpet skal reguleres med 4,92 pst på årsbasis. Gjennomsnittlig G i 2026 blir da:

$$G \text{ 2026} = G \text{ 2025} * 1,0492 = 128.116 \text{ kr} * 1,0492 = 134.419 \text{ kr}$$

Ny G per 1. mai 2026 blir da x i følgende formel:

$$(4/12) * G \text{ 1. mai 2025} + (8/12) * x = G \text{ 2026}$$

$$(4/12) * 130.160 \text{ kr} + (8/12) * x = 134.419 \text{ kr}$$

$$G \text{ 1. mai 2026} = x = 136.549 \text{ kr}$$

Økningen i G per 1. mai 2026 blir da i kroner og prosent:

$$136.549 - 130.160 = 6.389 \text{ kr}$$

$$100 * (136.549/130.160 - 1) = 4,91 \text{ pst}$$

Da er trygdedrøftingene «slutt», etter dette er det formelt forskriften som bestemmer.

Regulering av alderspensjon

Alderspensjonen skal reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst korrigert for avvik i foregående trygdeoppgjør. Det er enighet om å legge anslagene for forventet lønns- og prisvekst fra Revidert nasjonalbudsjett 2026 til grunn i reguleringen:

- RNBs anslag på lønnsveksten fra 2025 til 2026: 4,4 pst.
- RNBs anslag på konsumprisveksten fra 2025 til 2026: 3,5 pst

I tillegg skal det etterreguleres for avvik to år bakover i tid for lønnsveksten og ett år tilbake for prisveksten. Regjeringen og alle organisasjonene unntatt Pensjonistforbundet, SAKO-samarbeidet og SAFO (se bak) var i trygdedrøftingene 2026 enige om at reguleringsforskriften skulle brukes fullt ut og at det skulle justeres for anslått lønns- og prisvekst i 2025-drøftingene. Lønnsvekstanslaget to år tilbake i tid var ikke endret.

For å finne gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, trenger vi «samlet lønnsvekst» (SL) og «samlet prisvekst» (SP) i 2026. Samlet lønnsvekst kjenner vi fra reguleringen av grunnbeløp:

$$SL = 4,92 \text{ pst}$$

Samlet prisvekst skal ta hensyn til at prisveksten i 2025 ble anslått 0,3 prosentpoeng for lavt. Samlet prisvekst blir da:

$$SP = [(1+0,035) \times (1+0,003) - 1] \times 100 = 3,81 \text{ pst}$$

Gjennomsnittet av samlet lønnsvekst og samlet prisvekst fra 2025 til 2026 blir:

$$Y2 = (4,92 \text{ pst} + 3,81 \text{ pst})/2 = 4,37 \text{ pst}$$

Og den prosentvise veksten i alderspensjon fra 1. mai 2026 (P2) kan uttrykkes ved hjelp av den prosentvise årlige veksten i alderspensjon fra 2025 til 2026 (Y2) og den prosentvise veksten i alderspensjon fra 1. mai 2025 (P1) som var 3,71 pst, i følgende formel¹:

$$P2 = [(1+Y2) \times (1+2 \times (1+P1)) / 2 \times (1+P1)] - 3/2 = 4,69 \text{ pst}$$

Regulering av minstepensjon

Det vi i dagligtale kaller minstepensjon («minste pensjonsnivå») gjelder fullt ut bare for de som er født i 1953 eller tidligere. De som er født i 1963 eller etter dette, vil kun få den nye minsteytelsen «garantipensjon». De som er født i 1954-1962 får en minsteytelse som er en vekting av minste pensjonsnivå og garantipensjon.

For de som går på minsteytelser i dag, vil disse bli regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst, på samme måte som alderpensjon under utbetaling.

For de som mottar den gamle minstepensjonen er satsen før årets trygdeoppgjør 279.933 kroner, mens satsen for garantipensjon er 242.418 kroner. Nye satser for minste pensjonsnivå og garanti pensjon fra 1. mai 2026 blir hhv. 293.062 og 253.787 kroner.

De som er født i 1959 er 67 år i år, disse får en veid minsteytelse fra 1. mai 2026 på 269.497 kroner (vektet 4/10 minste pensjonsnivå og 6/10 garantipensjon).

De nye minsteytelsene fra 1. mai 2026 blir:

Tabell 4: Regulering av satsene for minste pensjonsnivå og garantipensjon

	Sats før reguleringen	Prosentvis økning 1. mai	Særskilt økning 1. mai	Økning i kroner 1. mai	Ny sats etter reguleringen
Minste pensjonsnivå	279 933	4,69		13 129	293 062
Garantipensjon	242 418	4,69		11 369	253 787

¹ For utledning av formelen se Meld. St. (2023-2024) Regulering av pensjonar i 2024 og inntektskøve for pensjonistar eller Unios notatserie nr. 3/2022 Trygdeoppgjøret 2022.

Krav og tilbud i trygdedrøftingene 2026

De åtte organisasjonene Unio, LO, FFO, Akademikerne, YS, LOP, Forsvarets seniorforbund og Senior Norge, som til sammen representerer over 2 ½ millioner arbeidstakere, trygdede og pensjonister, hadde felles krav i trygdedrøftingene 2026.

Reguleringen av løpende alderspensjoner med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst vil over tid gi alderspensjonistene halvparten av den realinntektsøkningen som lønnstakerne har. De åtte organisasjonene krevde i 2026 etterregulering for avvikene mellom anslått og faktisk lønns- og prisvekst i fjor. Kravet ble overlevert 18. mai 2026:

«Krav fra Unio, FFO, LO, Akademikerne, YS, Forsvarets seniorforbund, Senior Norge og LOP i trygdedrøftingene 2026

Organisasjonene Unio, FFO, LO, Akademikerne, YS, Forsvarets seniorforbund, Senior Norge og LOP legger til grunn at grunnbeløpet for 2026 etterreguleres med 0,5 pst som er avviket mellom anslått lønnsvekst i 2025 i fjorårets trygdeoppgjør og SSB anslag på lønnsveksten i 2025 gjengitt i TBUs rapport Grunnlaget for inntektsoppgjørene 2026 NOU 2026/5.

Organisasjonene legger videre til grunn at reguleringen av løpende pensjoner i 2026 skal gjennomføres med halvparten av lønnsveksten og halvparten av prisveksten og etterreguleres med for avvik i 2025 i henhold til reguleringsforskriften. I tillegg til avviket for lønnsveksten i 2025 ble prisveksten anslått 0,3 pst for lavt i oppgjøret i 2025.

Organisasjonene krever derfor at det i trygdedrøftingene for 2026 skal tas hensyn til et avvik i lønnsveksten i 2025 på 0,5 pst og et avvik i prisveksten på 0,3 pst.»

LOP, Landsforbundet for offentlige pensjonister, stadfestet ved sin deltakelse i de åtte organisasjonenes felles krav i år at de, som de gjorde i 2023 for første gang, at løpende alderspensjoner skal reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst. LOP har før 2023 primært krevd lønnsregulering av alderspensjonene.

Pensjonistforbundet benyttet som vanlig trygdedrøftingene til å fremme en rekke krav som egentlig hører hjemme i Stortinget og den ordinære behandlingen av statsbudsjettet. Da den forskriftsfastsatte reguleringen av alderspensjonene i år gir like god regulering som frontfagsramma i lønnsoppgjøret, fremmet Pensjonistforbundet krav om at minstepensjonen løftes over fattigdomsgrensa, de krevde et ekstra kronetillegg til lave og middels pensjoner og at gjenlevendetillegget til etterlatte måtte oppreguleres på lik linje med øvrige pensjoner. Pensjonistforbundet vil egentlig ha forhandlinger som i lønnsoppgjørene, slik at ramma kan fordeles med et kronetillegg i bunn for lave og middels pensjoner og et (lavere) prosenttillegg over et visst nivå. Overført til alderspensjonene ville dette gitt klart lavere prosentvis vekst i alderspensjonene for store pensjonistgrupper fordi store deler av ramma brukes på kronetillegg i bunn. Alle andre organisasjoner, som har tatt Pensjonsreformen til etterretning og forholder seg til det reguleringsregimet som Stortinget har bestemt, mener at nivået på minsteutbetalingene er spørsmål som Stortinget eventuelt må ta stilling til.

Regjeringens tilbud

Regjeringen anslår i Revidert nasjonalbudsjett 2026 lønnsveksten til 4,4 pst og prisveksten til 3,5 pst. Arbeids- og inkluderingsminister Kjersti Stenseng la fram regjeringens tilbud, dette holdt seg strikt til reguleringsforskriften, dvs. at det skulle kompenseres for at lønnsveksten ble anslått 0,5 pst for lavt og prisveksten 0,3 pst for lavt i oppgjøret i 2025. Formelt var tilbudet en regulering av grunnbeløpet på årsbasis på 4,92 pst. Alle andre beløp og økninger følger av reguleringsforskriften og er ikke grunnlag for drøftinger.

Protokollen

Samtlige organisasjoner skrev under protokollen fra årets trygdedrøftinger.

De åtte organisasjonene Unio, LO, FFO, Akademikerne, YS, LOP, Forsvarets seniorforbund og Senior Norge, som hadde felles krav, hadde ingen protokolltilførsel da kravet og regjeringens tilbud var identiske. Det er viktig å minne om at trygdedrøftingene ikke er forhandlinger, de er knapt drøftinger, alt bestemmes av reguleringsforskriften. Øvrige endringer i trygdesystemet må tas i den ordinære behandlingen av statsbudsjettene.

Vedlegg 1: Reguleringsforskriften

Forskrift om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 6. mai 2011 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 1-4, § 4-4 femte ledd, § 19-14 og § 20-18. Fremmet av Arbeidsdepartementet. Endret ved forskrifter 11 mai 2012 nr. 414, 5 des 2014 nr. 1513, 4 sep 2020 nr. 1718, 30 april 2021 nr. 1322, 19 nov 2021 nr. 3225 (med virkning fra 1 mai 2021), 1 april 2022 nr. 501.

§ 1. Virkeområde

Forskriften inneholder nærmere bestemmelser om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved reguleringen av

- a. grunnbeløpet etter folketrygdloven § 1-4 første ledd,
- b. restpensjon etter folketrygdloven § 19-14 første ledd,
- c. pensjon under utbetaling etter folketrygdloven § 19-14 andre ledd,
- d. satsene for minste pensjonsnivå etter folketrygdloven § 19-14 tredje ledd,
- e. pensjonsbeholdning etter folketrygdloven § 20-18 første ledd,
- f. pensjon under utbetaling etter folketrygdloven § 20-18 andre ledd og
- g. satsene for garantipensjon etter folketrygdloven § 20-18 tredje ledd.

§ 2. Lønnsvekst i reguleringsåret og avvik mellom forventet og faktisk lønnsutvikling siste to år

Til grunn for reguleringen legges forventet lønnsutvikling i reguleringsåret, justert for eventuelt avvik mellom forventet og faktisk lønnsutvikling siste to år.

Forventet lønnsutvikling i reguleringsåret settes lik regjeringens anslag for veksten i gjennomsnittlig årslønn for alle sektorer slik det framkommer i revidert nasjonalbudsjett.

Faktisk lønnsutvikling for siste to år settes til veksten i gjennomsnittlig årslønn for lønnstakere under ett ifølge nasjonalregnskapet fra Statistisk sentralbyrå.

Det skal vurderes om det foreligger særlige forhold som har påvirket lønnsutviklingen for enkeltgrupper, og om effekten av dette skal holdes utenfor ved beregningen av lønnsveksten.

Endret ved forskrifter 11 mai 2012 nr. 414 (i kraft straks med virkning fra 1 mai 2012), 1 april 2022 nr. 501.

§ 2a. Særsilt om fastsettelse av forventet lønnsutvikling for 2020

Forventet lønnsutvikling for 2020 settes til 1,7 prosent.

Tilføyd ved forskrift 4 sep 2020 nr. 1718.

§ 3. Beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved reguleringen

Dersom den faktiske lønnsveksten er høyere eller lavere enn forventet lønnsvekst siste to år (avvik), skal det fastsettes en samlet lønnsvekst for forventet lønnsutvikling, justert for avviket. Ved fastsettelsen av den samlede prosentvise årslønnsveksten (sl) skal det først tas hensyn til avvikene (a1 og a2) i prosentpoeng og deretter til den forventede prosentvise lønnsvekst (f) i inneværende år: $sl = ((1 + a1/100) \times (1 + a2/100) \times (1 + f/100) - 1) \times 100$.

Samlet årslønnsvekst, avvik og forventet lønnsvekst fastsettes i prosent med to desimaler.

Nytt grunnbeløp fra 1. mai settes slik at den prosentvise veksten i det gjennomsnittlige grunnbeløpet fra forrige kalenderår til inneværende kalenderår blir lik samlet årslønnsvekst.

Med lønnsveksten etter § 1 menes den prosentvise økningen i grunnbeløpet fra april til mai i inneværende år som følger av beregningen omtalt ovenfor. Lønnsveksten fastsettes med to desimaler.

Endret ved forskrift 11 mai 2012 nr. 414 (i kraft straks med virkning fra 1 mai 2012).

§ 3a. Lønnsvekst som skal benyttes ved reguleringen i 2021

Lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av folketrygdens alderspensjon under utbetaling etter § 19-14 andre ledd og § 20-18 andre ledd i 2021, fastsettes slik at pensjonene ved regulering får en vekst tilsvarende det som er nødvendig for at årsveksten blir lik årsveksten i grunnbeløpet. Lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av minsteytelsene etter § 19-14 tredje ledd og § 20-18 tredje ledd i 2021, fastsettes slik at reguleringen fra 1. mai 2021 blir lik reguleringen fra 1. mai 2021 etter første punktum.

Første ledd gjelder også ytelser fra lovfestede offentlige tjenstepensjonsordninger som reguleres med et fast fratrekk med 0,75 prosent. Det samme gjelder ytelser som reguleres med et fast fratrekk med 0,75 prosent etter lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentanter og regjeringsmedlemmer, lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner, lov om 13. desember 1946 nr. 22 krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner, lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd og forskrift 23. august 2013 nr. 1006 om pensjonsordning for sametingsrepresentanter.

Tilføyd ved forskrift 30 april 2021 nr. 1322, endret ved forskrift 19 nov 2021 nr. 3225 (med virkning fra 1 mai 2021).

§ 4. Prisvekst i reguleringsåret og avvik mellom forventet og faktisk prisvekst året før reguleringsåret

Til grunn for reguleringen legges forventet prisvekst i reguleringsåret justert for eventuelle avvik mellom forventet og faktisk prisvekst året før reguleringsåret. Forventet prisvekst settes lik anslaget i konsumprisene slik det framkommer i revidert nasjonalbudsjett. Faktisk prisvekst for året før reguleringsåret settes lik veksten i konsumprisindeksen (KPI) fastsatt av Statistisk sentralbyrå.

Tilføyd ved forskrift 1 april 2022 nr. 501.

§ 5. Drøfting med organisasjonene

Før fastsetting av lønnsveksten som skal benyttes i reguleringen av grunnbeløpet og alderspensjonen, skal tallgrunnlaget som beskrevet i § 2 drøftes med pensjonistenes, de funksjonshemmedes og arbeidstakernes organisasjoner. Med pensjonistenes organisasjoner menes organisasjoner som får statstilskudd etter forskrift 31. oktober 2012 nr. 1016 om tilskudd til pensjonistenes organisasjoner.

Endret ved forskrifter 5 des 2014 nr. 1513, 1 april 2022 nr. 501 (tidligere § 4).

§ 6. Ikraftsetting

Forskriften trer i kraft 1. mai 2011.

Endret ved forskrift 1 april 2022 nr. 501 (tidligere § 5)

Vedlegg 2: Historien om G og utviklingen i pensjonene

Den historiske statistikken viser at veksten i grunnbeløpet/alderspensionene har ligget betydelig under veksten i lønningene. Underreguleringen av løpende pensjoner i folketrygden er derfor ikke noe nytt som kom med Pensjonsreformen.

Fra folketrygdens start i 1967 til 2003 har det vært en sammenhengende underregulering av pensjonene. I 2003 lagde Stortinget nye retningslinjer for reguleringen. Her het det at *"pensjonister med folketrygdpensjon (skal ha) en inntektsutvikling minst på linje med utviklingen for yrkesaktive"*. Selv i perioden 2003-2010 ble det en svak underregulering på gjennomsnittlig 0,1 prosentpoeng per år. Rett etter at Stortinget vedtok de nye retningslinjene i 2003 la Pensjonskommisjonen fram sin rapport, da sluttet Stortingets seg til prinsippet om fast underregulering som en del av innstramningstiltakene. Stortinget valgte samtidig en folketrygd som etter 40 års opptjening (og før levealdersjustering) var litt bedre enn den gamle folketrygden. Den nye reguleringen ble benyttet første gang i trygdeoppgjøret 2011. Etter mange års kritikk pga. lav reallønnsvekst og ditto svak regulering av alderspensionene, vedtok Stortinget at alderspensionene skal reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst fra 2021 (i praksis fullt og helt først fra 2023).

Tabell 1: Gjennomsnittlig årlig vekst i lønn per normalårsverk, konsumpris og grunnbeløp/alderspension 1967-2026*

	70-79	80-89	90-99	00-09	67-2026	03-10	11-20	14-21	22-26
Lønnsvekst	10,7	8,5	4,5	4,7	6,2	4,4	3,1	2,9	4,9
Konsumprisvekst	8,4	8,3	2,4	2,1	4,5	2,0	2,0	2,4	4,2
Alderspensionsvekst	9,1	7,8	3,7	4,5	5,5	4,3	2,3	2,1	4,5
Realvekst årslønn	2,3	0,2	2,0	2,6	1,6	2,4	1,2	0,4	0,7
Realvekst alderspensjon	0,7	-0,5	1,3	2,4	1,0	2,3	0,3	-0,4	0,3

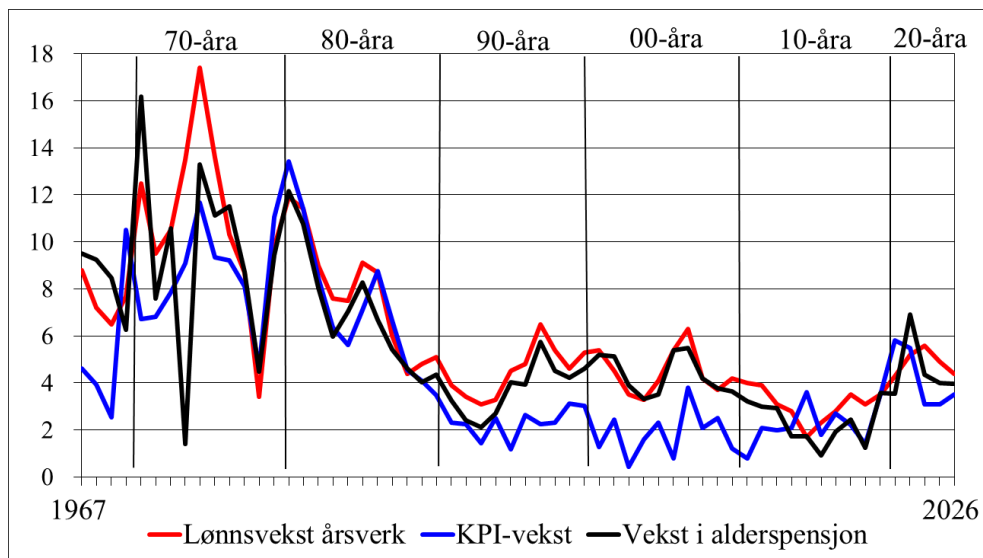
* Fra 1967-2003 følger alderspensionene veksten i grunnbeløpet (og grunnbeløpet er underregulert i forhold til lønnsveksten), fra 2004-2010 følger alderspensionene lønnsveksten og fra 2011-2020 er det en fast underregulering (0,75 pst) i forhold til lønnsveksten. Fra 2022 reguleres alderspensionene med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst. For 2026 er det brukt RNBs anslag for lønns- og prisvekst.

Av tabell 1 og figurene 1 og 2 ser vi at:

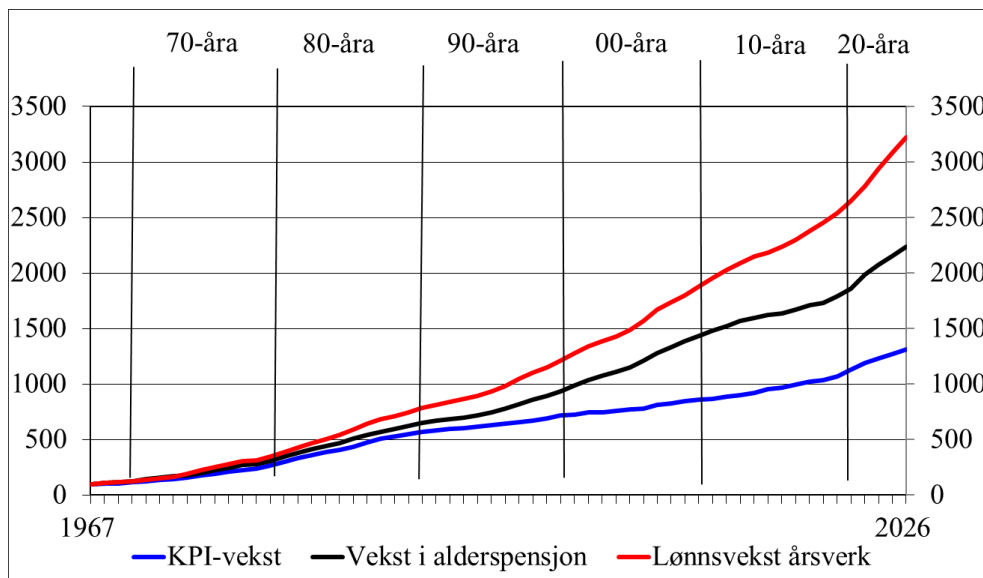
- 70-tallet var preget at høy lønns- og prisvekst. Alderspensionene hadde en utvikling som sikret pensjonistene om lag en tredel av den realvekst i inntekt som de yrkesaktive hadde.
- 80-tallet var "det tapte tiår". Reallønningene sto nesten stille, og pensjonistenes alderspensioner gikk reelt ned med gjennomsnittlig ½ pst per år.
- 90-tallet hadde et lavere nominelt forløp med god realinntektsvekst. Pensjonistene sikres noe over halvparten av den realinntektsveksten de yrkesaktive hadde.
- 2003-2010 er eneste periode hvor veksten i alderspensionene følger lønnsveksten. Både lønnstakere og pensjonister sikres i denne perioden en historisk god inntektsutvikling.
- 2011-2020 er det fast (forskriftsfestet) underregulering («0,75 pst») av alderspensionene. Tanken bak var at alderspensionene skulle få halvparten av den realinntektsvekst lønnstakerne får. Resultatet er dårligere. Alderspensionene økte reelt med om lag en fjerdedel av reallønnsveksten i denne perioden.

- 2014-2021 under regjeringen Solberg, som holdt hardnakket på «minus 0,75-regimet», ble alderspensjonene i gjennomsnitt redusert reelt med 0,4 pst per år.
- Fra 2022/23 reguleres alderspensjonene med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. For årene 2022-2026 anslås alderspensjonene reelt å øke med halvparten av reallønnsveksten.
- Over hele perioden fra 1967 til 2026 ser vi at den gjennomsnittlige realveksten i alderspensjonene har vært litt over 60 pst av realveksten i lønningene. Det er særlig perioden fra midten av 90-tallet til 2010 som ga pensjonene en gunstig utvikling. Mens det er motsatt for 80-tallet og årene 2014-22.

Figur 1: Vekst i lønn per normalårsverk (nasjonalregnskapet), konsumprisvekst og vekst i grunnbeløpet/alderspensjonene, 1967-2026, prosent fra året før

Figur 2: Akkumulert prosentvis vekst i lønn per normalårsverk, konsumpris og grunnbeløpet/alderspensjon, 1967-2026, 1967 = 100

Vedlegg 3: Trygdedrøftingsavtalen av 2022

**Avtale mellom
regjeringen
og
pensjonistenes, de funksjonshemmedes og arbeidstakernes organisasjoner
om regulering av folketrygdens grunnbeløp og pensjoner**

1. Formål

Folketrygdens grunnbeløp og pensjoner skal i henhold til folketrygdloven §§ 1-4, 19-14 og 20-18 være gjenstand for årlig regulering. I tråd med forskrift 6. mai 2011 nr. 465 om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved regulering av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden, fastsatt ved kongelig resolusjon, skal det tallgrunnlaget som benyttes ved reguleringen drøftes med pensjonistenes, de funksjonshemmedes og arbeidstakernes organisasjoner.

Formålet med denne avtalen er så langt det er mulig å sikre en felles forståelse mellom de undertegnede partene, av de forutsetninger som skal legges til grunn for reguleringen. Det skal også vurderes om det foreligger særlige forhold som det eventuelt skal tas hensyn til.

2. Representasjon

Drøftingen av det aktuelle tallgrunnlaget skal skje i møter mellom avtalepartene.

Organisasjonene kan stille slik representasjon:

▪ Pensjonistforbundet (SAKO-samarbeidet)	inntil 10 deltakere
▪ Senior Norge	inntil 2 deltakere
▪ Forsvarets seniorforbund	inntil 2 deltakere
▪ Landsforbundet for offentlige pensjonister	inntil 2 deltakere
▪ Funksjonshemmedes fellesorganisasjon	inntil 4 deltakere
▪ Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner	inntil 2 deltakere
▪ Landsorganisasjonen i Norge	inntil 2 deltakere
▪ Unio	inntil 2 deltakere
▪ Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund	inntil 2 deltakere
▪ Akademikerne	inntil 2 deltakere

Organisasjonene kan i tillegg stille med rådgivere. Arbeids- og inkluderingsministeren leder møtene på vegne av regjeringen.

3. Gjennomføring

I forkant av de årlige reguleringene gjennomgår organisasjonene og embetsverket i Arbeids- og sosialdepartementet rapporten "Om grunnlaget for inntektsoppgjørene" fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU), der blant annet gjennomsnittlig årslønnsvekst for lønnstakere under ett, samt prisvekst for foregående år, er gjengitt.

De årlige drøftingene gjennomføres i mai måned, etter at revidert nasjonalbudsjett er lagt fram, der regjeringens anslag for gjennomsnittlig årslønnsvekst for alle sektorer i inneværende år, samt anslått prisvekst, framkommer. Det avholdes to møter. På første møte legger organisasjonene fram sine forslag, og partene tar opp eventuelle særlige forhold som det eventuelt skal tas hensyn til. På det andre møtet drøftes tallgrunnlaget, herunder om det skal tas hensyn til særlige forhold som eventuelt ble tatt opp i første møte.

Det føres protokoll fra møtene mellom avtalepartene. Protokollen skal følge sakens dokumenter til Stortinget.

4. Ikrafttredelse og oppsigelse mv.

Denne avtalen trer i kraft straks og gjelder til og med 20. juni 2023 og videre for ett år om gangen hvis ikke en av partene sier den opp med minst tre måneders varsel. Fra samme tid opphører avtale datert 28. november 2014.

Oslo, 20. juni 2022

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Pensjonistforbundet

Senior Norge

Forsvarets seniorforbund

Landsforbundet for offentlig pensjonister

Funksjonshemmedes felleorganisasjon

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner

Landsorganisasjonen i Norge

Unio

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Akademikerne

Unio har over 400.000 medlemmer: lærere, lektorer, førskolelærere, sykepleiere, forskere, politi, prester, fysioterapeuter, ergoterapeuter, diakoner, kateketer, skatterevisorer, konsulenter, ledere, radiografer, maskinister, bibliotekarer, tannpleiere og logopeder

Unio vil sikre og videreutvikle velferdsstaten og samfunnets fellesverdier :
sikre full sysselsetting : øke forskningen : kjempe mot offentlig fattigdom og
privatisering av sentrale offentlige tjenester : øke verdsettingen av
utdanningsgrupper i offentlig sektor : sikre gode trygde- og
pensjonsordninger

Unio

UTDANNINGS
FORBUNDET

**FORSKER
FORBUNDET**

POLITIETS
FELLESLFORBUND

ergoterapeutene

Skatterevisorenes
Forening

